

Ece CEYHUN

DÜNYA GAZETESİ YAYIN KOORDİNATÖRÜ

DÖNÜŞÜM YILLARI...

Planlar ve siyah kuğular... Sadece Türkiye değil dünya ekonomisi açısından da öngörülemeyen olaylarla karşılaştığımız, beklenmedik gelişmelere tanık olduğumuz, tahmin edilemeyen olayların ardı ardına yaşandığı yani siyah kuğuları gördüğümüz yıllardan geçiyoruz. Uzun vadeli planlara sadık kalmanın zor olduğu, kısa-orta-uzun vadeli iş yapış biçimini dinamik bir süreçle yönetilmesi gereken günleri yaşıyoruz.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın kent ekonomisinin en büyük 250 firmasını belirlediği araştırma sonuçlarına baktığımızda satışını, karını artıran bir Bursa görürken çıkan bu sonuç aslında hiç de kolay geçmeyen bir yılda yapılan işlerin bize sadece dip toplamını gösteriyor.

Bursalı sanayicilerin 664.7 milyarlık satış hacmine ulaştığı bir önceki yıla göre % 115.9'luk bir satış büyümesi elde ettiği 2022 yılında dönem karı ise 56.4 milyar TL oldu. Bu rakam bir önceki yıla göre % 87.9'luk bir artış ifade ederken FAVÖK % 149.5 büyüme ile 43.2 milyar TL'den 107.9 milyar TL'ye ulaşmış. Üretimden satışların % 111.9 oranında artarak 214 milyar TL'den 454 milyar TL'ye yükseldiği Bursa'da büyümenin lokomotifleri olan sektörler ise şehrin geleneksel gücü haline gelen otomotiv, tekstil, metal ile gıda, tarım ve hayvancılık olarak ön plana çıkıyor.

Bursa'nın satışlarını ve karını artırdığı 2022 yılı tabloya pozitif yansımakta. Buna karşın Türkiye ve dünya ekonomisi için 2022, zor yıllardan biri olarak kayıtlara geçti. "Büyüme mi, enflasyon mu" tartışmalarının yaşandığı, iş yapmanın, ticaretin, finansman bulmanın, yeni pazarlara açılmanın ana gündemden hiç düşmediği bir yılı 2022.

Rusya - Ukrayna savaşı dengeleri bozdu

2022 yılı, dünya ekonomileri için Covid-19 pandemisinin kontrol altına alındığı ve çarkların daha hızlı dönmesi beklentisiyle başladı. Yılın başında patlak veren Rusya - Ukrayna savaşı toparlanmaya çalışan küresel ekonomi için yıl boyu bir tehdit haline geldi. Savaş, tedarik zincirinde kopmalara neden olurken küresel gıda ve enerji fiyatlarını etkiledi, tarım fiyatlarını baskıladı üzerine artan jeopolitik riskleri de beraberinde getirerek belirsizlikleri artırdı.

Sorunun geçici çözümü 'Tahıl Koridoru' oldu. Sonuçta; Rusya - Ukrayna savaşı çok kutuplu dünyada artan talep ve kısılan arz sorunlarıyla küresel enflasyondaki katılaşmaya katkıda bulundu.

Nitekim döviz kurlarında yaşanan artışlar, gıda ve enerji emtialarının fiyatlarında yükseliş ve dalgalanmalar, arz kısıtları, artan tüketim, stoklar, belirsizliğin tüketici davranışları üzerinde oluşan etkisi, enflasyonun seyrini etkiledi. Bu da küresel merkez bankalarının ellerini 'sıkı' tutmaya devam etmesine neden oldu.

2022, Türkiye ekonomisi açısından ise çok fazla değişkenin masada olduğu bir yıl haline geldi. Türkiye'de de 'büyüme mi, enflasyon mu' tartışmaları yaşandı ama tercih ve yön daha çok büyüme tarafında kullanıldı. İstihdam tarafında cephe kaybetmek istemeyen Türkiye ekonomisinde asgari ücret artışları yıl boyu gündemde kaldı. Kamu destekleri, politika faizindeki düşüşler, bankacılık sistemi üzerinden yapılan regülasyonlar derken Türkiye söz konusu yılı % 5,6'lık büyüme ve % 64,2'ye ulaşan enflasyon ile kapattı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılı 2023'e, 2022'den yüksek enflasyon, üretimin ithalata bağımlı yapısı nedeniyle kur artışına karşılık düşürülemeyen bir cari denge ve sorunlu bir bütçe devretti. Üstelik 2023'ün payına binlerce cana mal olan bir deprem ve seçim de sığıdı. Bu yıl yaşadığımız son 2-3 yılın tersine seçim sonrası dönemde istikamet değiştiren bir para ve maliye politikası uygulanırken odakta düşürülmesi gereken bir enflasyon, sağlanması gereken bir denk bütçe, çekilmesi gereken dış yatırım ve hem içeride hem dışarıda kurulması gereken bir ticaret dengesi var.

Peki iş dünyasının gündeminde enflasyon, cari açık, faiz ve finansman dışında neler var? Katma değerli üretim, yeşil dönüşüm, yeni pazarlar ve nitelikli iş gücü. Fakat Bursa gibi Marmara Bölgesi'nde olan yüksek sanayi şehri için bir gerçek de güvenli üretim. Deprem gerçeğinden hareketle bugün başta İstanbul olmak üzere Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren büyük kuruluşların Kahramanmaraş'taki afetzedelere yardımlarını hem büyük bir gurur ile izledik hem de bu felaketten ders çıkararak yedek ya da güvenli üretim için planlar yaptıklarını öğrendik. Bursa'da da şehir içinde kalan üretim tesislerinin KOBİ OSB'lere taşınması planını takip ederken sektörel konseylerin stratejik alanlardaki çalışmalarını da izliyoruz.